

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ

Гарант освітньої програми

 _____ Наталія ЛАВРЕНКО

«08» вересня 2022 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 _____ Володимир ЯЦЕНКО
Протокол засідання кафедри землеустрою,
геодезії та кадастру

від «08» вересня 2022 року №2

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи охорони земель та ґрунтознавство

Назва навчальної дисципліни

Назва навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти – початковий рівень (короткий цикл)

Освітня програма – «Геодезія та землеустрій»

Спеціальність – 193 Геодезія та землеустрій

Галузь знань – 19 Архітектура та будівництво

Херсон – 2022

1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Основи охорони земель та ґрунтознавство
Факультет	архітектури та будівництва
Назва кафедри	землеустрою, геодезії та кадастру
Викладач	Лавренко Н.М., к.с.-г.н, доцент кафедри землеустрою, геодезії та кадастру
Контактна інформація	+380950850601, lavrenkonatalia89@gmail.com
Графік консультацій	Лавренко Н.М., очні консультації : понеділок 15.00-16.00, ауд. 215 або за призначеним часом. Онлайн консультації: за попередньою домовленістю: Viber +380950850601, Zoom 295 294 1058 (PMI).
Програма дисципліни	Тема 1. Основи використання та охорони земель. Тема 2. Основи ґрунтознавства. Тема 3. Процеси, чинники та умови ґрунтоутворення. Тема 4. Структура та властивості ґрунту. Тема 5. Охорона ґрунтів. Тема 6. Охорона земель при здійсненні господарської діяльності. Тема 7. Стандартизація і нормування в галузі охорони земель. Тема 8. Державний контроль за використанням та охороною земель. Тема 9. Організаційно – методичне забезпечення моніторингу земель.
Мова викладання	українська

2. Анотація курсу

Анотація курсу	Дисципліна «Основи охорони земель та ґрунтознавство» вивчає структуру, стан земельних ресурсів України і світу, досліджує причини, що зумовлюють деградацію земель, наукові і методичні основи охорони та раціонального використання земель. Програма дисципліни передбачає ознайомлення із законодавчою та нормативно-правовою базою з охорони земель.
Інформаційний пакет дисципліни	Веб-середовище Moodle: http://dspace.ksau.kherson.ua:8888/

3. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни	Формування у майбутніх фахівців цілісного уявлення про земельні ресурси світу України, про види, механізми і чинники деградаційних процесів, що спричиняють екологічну незбалансованість, основні заходи зі збереження та раціонального використання земель.
Завдання вивчення дисципліни	У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: структуру земельних ресурсів України та особливості їх використання; законодавчі документи, що регламентують питання охорони та раціонального використання земель; причини, що викликають погіршення стану земель і ґрунтів; наслідки деградації ґрунтів; типи і види основних деградаційних процесів.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу

Інтегральна	Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі та практичні питання професійної діяльності у галузі геодезії та землеустрою або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується певною невизначеністю умов.
Загальні	ЗК1. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК2. Знання та розуміння області геодезії та землеустрою. ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 6. Здатність працювати як самостійно, так і в команді. ЗК7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
Спеціальні (фахові)	СК 1 - здатність показувати знання і розуміння основних теорій, методів, принципів, технологій і методик в галузі геодезії і землеустрою. СК 3 - здатність використовувати знання з загальних інженерних наук у навчанні та професійній діяльності. СК 4 - здатність виконувати професійні обов'язки в галузі геодезії і землеустрою. СК 10 - здатність вирішувати прикладні технічні завдання в галузі геодезії та землеустрою у відповідності до спеціальності.
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН	ПРН 01. Використовувати усно і письмово технічну українську мову та вміти спілкуватися іноземною мовою (англійською) у колі фахівців з геодезії, землеустрою та кадастру. ПРН 03. Знання та розуміння теоретичних основ землеустрою, земельного кадастру, оцінки земель та використання зрошуваних земель. ПРН 04. Знання та розуміння основ нормативно-правової бази забезпечення питань раціонального використання, охорони, обліку та оцінки земель на національному, регіональному, локальному і господарському рівнях. ПРН 07. Застосування знань та розумінь для використання основних методів збирання даних в галузі геодезії і землеустрою, їх систематизація і класифікація відповідно до поставленого проектного або виробничого завдання. ПРН 10. Застосування знань та розумінь щодо використання методів і технології в землеустрої. ПРН 11. Застосування знань та розумінь щодо планування використання та охорони земель, в тому числі зрошуваних, кадастрових знімачів та ведення Державного земельного кадастру. ПРН 12. Застосування знань та розумінь щодо розроблення документації із землеустрою, землевпорядної і кадастрової документації.

5. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	2022/2023
Семестр	1
Курс	1

Обов'язкова компонента / Вибіркова компонента	Обов'язкова компонента ОК 8
Пререквізити	«Вища математика», «Фізика»
Постреквізити	«Основи теорії похибок», «Геодезія»

6. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	3,0/90
Лекції	24
Практичні / Семінарські	10
Лабораторні	8
Самостійна робота	48
Форма підсумкового контролю	екзамен

7. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	У період сесії мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з викладачем, методистом з приводу проведення занять та консультацій. Локальні комп'ютерні мережі з доступом до мережі Інтернет.
Обладнання	Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, інше обладнання: мультимедійний проектор для: комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування.

8. Політика курсу

Загальні вимоги	Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час лабораторних та практичних занять, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Заохочується робота у наукових гуртках, підготовка тез доповідей та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей.
Політика щодо дедлайнів і перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).
Політика щодо виконання завдань	Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до лабораторних або практичних занять, виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті, чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни.
Академічна доброчесність	Роботи здобувачів є виключно оригінальним дослідженням чи міркуванням. Будь-яке списування

	<p>або плагіат (використання, копіювання підготовлених завдань та/або розв'язання задач іншими здобувачами) тягне за собою анулювання зароблених балів.</p> <p>Використання друкованих і електронних джерел інформації під час підсумкового контролю, виконання контрольних робіт заборонено. Списування під час контрольних, тестових робіт та протягом іспиту заборонено.</p>
--	---

9. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			годин				балів
			лк	лаб.	сем. / пр.	СР	
Змістова частина 1 Земельні ресурси та їх раціональне використання.							
1	Лекція 1	Основи використання та охорони земель.	2				
	Самостійна робота	Нормативно-правова база охорони земель зарубіжних країн.				6	4
2	Лекція 2	Основи ґрунтознавства.	4				
	Практична робота	Основні вимоги до раціонального використання та охорони земель. Законодавство України зі збереження, раціонального використання та охорони ґрунтів.			2		
	Лабораторна робота	Рекогносційні обстеження та планування робочих маршрутів.		2			
	Самостійна робота	Депресивні регіони України за станом земельних ресурсів.				6	4
3	Лекція 3	Процеси, чинники та умови ґрунтоутворення.	2				
	Лабораторна робота	Види ґрунтових розкриттів.		2			
	Самостійна робота	Географія водної і вітрової ерозії в Україні.				6	4
4	Лекція 4	Структура та властивості ґрунту.	2				
	Практична робота	Антропогенне забруднення ґрунтів. Види забруднення. Заходи охорони ґрунтів від забруднення.			2		
	Самостійна робота	Іригаційна ерозія, її причини та наслідки.				6	4
5	Лекція 5	Охорона ґрунтів.	4				
	Самостійна робота	Агротехнічна ерозія ґрунтів і її відображення на стані земельних ресурсів.				6	5
Всього за змістову частину 1			14	4	4	30	21
Змістова частина 2 Деградаційні процеси							
6	Лекція 6	Охорона земель при здійсненні господарської діяльності.	4				
	Лабораторна робота	Закладання ґрунтових розрізів на місцевості.		2			
	Практична робота	Фактори і види деградацій. Втрата родючості ґрунту.			2		
	Самостійна робота	Глобальне потепління і його відображення на стані земельних				12	4

		ресурсів України і світу.					
7	Лекція 7	Стандартизація і нормування в галузі охорони земель.	2				
	Практична робота	Заходи збереження і підвищення родючості ґрунтів.			2		
	Самостійна робота	Земельно-кризові ситуації і їхній вплив на стан земельних ресурсів України.				12	5
8	Лекція 8	Державний контроль за використанням та охороною земель.	2				
	Практична робота	Ерозійна деградація ґрунтів. Фізична й агрофізична деградація ґрунтів. Ступені деградації ґрунтів.					
	Лабораторна робота	Характеристика морфологічних ознак ґрунту при польовому обстеженні.			2		
	Самостійна робота	Проблеми збереження родючості ґрунтів в Україні і світі.				3	5
9	Лекція 9	Організаційно – методичне забезпечення моніторингу земель.	2				
	Самостійна робота	Заходи охорони земель у ЄС та інших країнах світу.				3	5
Всього за змістову частину II			10	6	4	30	19

10. Форми і методи навчання

Лекція	Словесні методи навчання: пояснення (інформаційно-повідомлювальне, інструктивне-практичне, пояснювально-спонукальне, система зображально-виражальних засобів. Словесний метод (лекція – вступна, тематична, оглядова, підсумкова). Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу, оглядові лекції з використанням наочного матеріалу. Наочні методи навчання, ілюстрування.
Практичні /Семінарські	Презентації, демонстрація, обговорення, аналіз конкретних ситуацій, дискусія, бесіди, роботи в малих групах тощо.
Лабораторні	Види: ознайомче, підтверджуюче, частково-пошукове, дослідне. Наочні методи: ілюстрування, демонстрування.
Самостійна робота	Домашнє завдання для самостійного засвоєння теоретичного матеріалу, реферат, індивідуальні завдання.

11. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль
Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю: усна відповідь; доповнення, запитання до того, хто відповідає; участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття, письмові завдання (тестові, контрольні роботи); самостійне опрацювання тем; систематичність роботи на семінарських та практичних заняттях, активність під час обговорення проблемних питань.

При оцінюванні лабораторних робіт враховується оформлення роботи, (які необхідно оформити у вигляді короткого опису, розрахунків, аналізу одержаних даних та висновку).

Оцінка знань студента проводиться з урахуванням правильності виконаного завдання.

Підсумковий контроль за змістовою частиною

Підсумкова контрольна робота у вигляді тестів

Підсумковий контроль

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за поточну успішність (не більше 60 балів) та екзамен (не більше 40 балів). Формою підсумкового контролю та оцінювання знань студентів з дисципліни «Вища математика» у I семестрі є *екзамен-письмовий*, що здійснюється на основі виконання всіх видів навчальної діяльності, поточного контролю та екзамену. Студент отримує комплексну оцінку результатів навчання: 60 балів - результати виконання всіх видів робіт і поточної успішності; 40 балів - результати екзамену.

Максимальна кількість - 100 балів.

Розподіл балів з дисципліни

Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)									Екзамен	Підсумкова оцінка (екзамен)
Змістова частина 1					Змістова частина 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
Max 4	Max4	Max 4	Max 4	Max 5	Max 4	Max 5	Max 5	Max 5	Max40	Max100

12. Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C	Задовільно	
64-73	D		
60-63	E	Незадовільно	не зараховано
35-59	FX	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	
1-34	F		

13. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література	1. Шепак В.В. Моніторинг та охорона земель: навч. посіб. / В. В. Шепак,. – Полтава : ПолтНТУ, 2017.
---------------------------	---

	<p>– 120 с</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Гаськевич В.Г. Теоретичні основи і прикладні аспекти деградації ґрунтів Малого Полісся: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора геогр. наук: спец. 11.00 05 “Біогеографія та географія ґрунтів”. Львів, 2010. – 38 с. 3. Єрмоленко В.М. Правове забезпечення охорони та раціонального використання земельних ресурсів: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В.М. Єрмоленко, В.І. Курило, Т.С. Кичилюк / За заг. ред. В.І. Курила.–К.: Магістр–XXI ст., 2007.–248 с. 4. Закон України “Про охорону земель” № 962–IV: Прийнятий 19 червня 2003 року // Офіц. Вісн.–2003.– № 29.–С. 1431. 5. Земельний кодекс України.–Л.: НВФ “Українські технології”, 2001.–80 с. 6. Земельні ресурси України. / За ред. В.В. Медведєва. – К.: Аграрна наука.–1998.–148 с. Технології та технологічні проекти вирощування основних сільськогосподарських культур: навч. посіб. / О.Ф. Смаглій, О.А. Дереча, П.О. Рябчук [та ін.]. – Житомир: Вид-во ДВНЗ „Держ. агрокол. ун-т”, 2007. – 488 с. 7. Фірсов І.П. Технологія рослинництва: навч. посіб. / Фірсов І.П., Соловйов А.М., Трифонова М.Ф. ; - М: Колос, 2005 - 472с. 8. Титаренко В. П. Сучасне сільськогосподарське виробництво: навчальний посібник. — Полтава, 2006. — 457 с. 9. Ярош Ю.М., Трусов Б.А. Технологія виробництва сільськогосподарської продукції – К.: Український Центр духовної культури, 2005. – 524 с.
Додаткова	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сохнич А. Я. Проблеми використання і охорони земель в умовах ринкової економіки. Монографія. – Львів: НВФ ”Українські технології”, 2002. – 252с. 2. Зінченко О.І., Салатенко В.Н., Білоножко М.А. Рослинництво: Підручник // За ред. Зінченка О.І. – К.: Аграрна освіта, 2001. – 587 с. 3. Каленська С.М., Шевчук О.Я., Дмитришак М.Я., Козяр О.М., Демидась Г.І. Рослинництво: Підручник. / за редакцією О.Я. Шевчука. - К.: НАУУ, 2005. - 502 с. 4. Кравченко М.С., Царенко О.М. та ін. Практикум із землеробства.- К: Мета., 2003. – 320 с. 5. Харченко О.В. Основи програмування врожаїв сільськогосподарських культур / навч.посіб / за ред. В.О. Ушкаренка – Суми: «Університетська книга» 2003. – 298 с.
Інформаційні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Агрохімія і ґрунтознавство. – URL: http://www.issar.com.ua/uk/mizhvidomchyy-tematychnyynaukovyy-zbirnyk-agrohimiya-i-gruntoznavstvo. 2. Почвоведение. - URL: http://eurasian-soil-science.info/index.php/ru/. 3. Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. - URL: http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Zemleustriy. 4. Вісник аграрної науки. - URL: https://agrovisnyk.com/index.php/agrovisnyk 5. Законодавство та стратегії Європейського Союзу із захисту ґрунтів (станом на 2022 р.) https://www.apdukrairie.de/images/2023/BVVG/Bodenschutz_Rechtsetzung/Bodenschutz_Rechtsetzung_EU_ua.pdf.

